

10.10.2016

HE 108/2016 VP

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE HANKINTAMENETTELYÄ KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Yleisiä huomioita lakiehdotuksesta

EK pitää ehdotettua sääntelyä onnistuneena niin energia-, liikenne- ja postipalvelujen kaltaisten erityisalojen kuin muiden sektoreiden osalta. Kyse on yhteiskunnallisesti merkittävästä, vuodessa yli 30 miljardin euron julkisten varojen käyttöä ohjaavasta menettelylaista. Hallituksen esityksellä taataan voimassa olevan sääntelyn tapaan verovarojen tehokas käyttö, hyödynnetään kilpailuolosuhteita sekä varmistetaan tarjoajien ja ehdokkaiden tasapuolinen kohtelu. Esitys mahdollistaa nykyistä paremmin innovatiiviset ratkaisut ja laadukkaat hankinnat. Myös sosiaalisten ja yhteiskunnallisten kriteerien merkitys korostuu.

Pk-yritysten osallistumismahdollisuudet paranevat

EK kannattaa pk-yritysten osallistumismahdollisuuksia helpottavia uudistuksia. Kohtuuttoman korkeat liikevaihtovaatimukset ovat tarpeettomasti tiputtaneet pk-yrityksiä pois tarjouskilpailuista, joten vaatimusten rajoittaminen on perusteltua. Myös uuden lain vahva ohjaus hankintojen jakamiseen pienempiin osiin on kannatettavaa.

Lain menettelysäännöt yksinkertaistuvat

Ehdotuksen mukaan menettelysäännöt yksinkertaistuvat merkittävästi etenkin kansalliset kynnysarvot ylittävissä ja eräissä muissa hankinnoissa. Hallinnollinen taakka voi uuden sääntelyn myötä keventyä niin yritysten kuin viranomaisten näkökulmasta. EK kannattaa ehdotettua sääntelyn keventämistä.

Poissulkemisperusteet voivat aiheuttaa hallinnollista taakkaa tai jopa syrjintää

Esityksen toteutuessa yritykset joutuisivat toimittamaan viranomaisille vuosittain kymmeniä tuhansia rikosrekisteriotteita vastuuhenkilöistään. Hallinnollinen taakka otteita hankkiville yrityksille ja niitä vastaanottaville hankintayksiköille olisi huomattava. EK toivoo harkittavaksi kevyempää, yrityksen johtohenkilön vakuutukseen perustuvaa menettelyä silloin, kun ei ole erityisiä syitä epäillä rikkomuksia yrityksen johdossa.

Yrityslainsäädäntö
Jukka Lehtonen

10.10.2016

Uudet rikoslain 47 luvun työaika-, työsuojelu- ja vastaaviin rikkomuksiin perustuvat poissulkuperusteet kohtelevat suomalaisia yrityksiä ankaremmin kuin muista EU-valtioista tulevia kilpailijoita, koska ehdotuksessa ei ole huomattu ulottaa poissulkuperusteita vastaaviin säännöksiin muissa EU-valtioissa. Muista EU-valtioista suomalaiseen tarjouskilpailuun osallistuvat yritykset saisivat kevyempien vaatimusten myötä kilpailuedun suomalaisiin toimijoihin verrattuna. Tällaista tilannetta ei tulisi aiheuttaa säätämällä hankintalakiin epätasapuolisia määräyksiä, joihin hankintadirektiivit eivät velvoita.

Viranomaisten on kilpailtava reilusti, jos ne menevät markkinoille

Esityksessä yleiseksi, muita kuin erityisaloja koskevaksi hankintalaiksi rajoitetaan ns. sidosyksikön mahdollisuuksia myydä palveluja markkinoille silloin, kun viranomainen tekee siltä hankintoja ilman kilpailuttamista. Esityksen mukaan tällaisen ulosmyynnin maksimi olisi viisi prosenttia liikevaihdosta ja enintään 500.000 euroa.

EK pitää esitettyjä rajoituksia välttämättöminä. Sidosyksikkö saa yksityisiin kilpailijoihinsa nähden huomattavan edun, kun se voi ilman kilpailuttamista myydä palveluja viranomaiselle. Asetettuja rajoja ei voi pitää Suomen olosuhteissa tiukkoina. On pikemminkin niin, että jo lakiehdotuksen aina sallima 100.000 euron suuruinen palveluiden myynti markkinoille voi häiritä vakavasti paikallisia tai alueellisia markkinoita.

Päätösvalta on aina viranomaisella itsellään. Se voi jatkossakin tehdä sidosyksiköltään hankintoja ilman kilpailuttamista. Vasta jos viranomainen päättää sallia sidosyksikkönsä myydä tavaraa tai palvelua merkittävästi myös markkinoille, sen on toimittava markkinoiden pelisäännöin, ja avattava myös omat hankintansa sidosyksiköltä kilpailulle.

Sääntelyn noudattamisen valvonta vihdoin puolueettoman viranomaisen harteille

Hankintasääntelyn noudattamisen valvonta on nykyjärjestelmässä käytännössä yritysten vastuulla. Hankintayksikön menettelyyn tyytymätön yritys voi viedä asian markkinaoikeuteen. Markkinaoikeusprosessi vie huomattavasti resursseja niin hankintayksiköiltä, yrityksiltä kuin tuomioistuineläimäkseltä. EK kannattaakin ehdotettua valvonnan tehostamista ja pitää Kilpailu- ja kuluttajavirastoa (KKV) sopivana tehtävään.

KKV:lle on turvattava riittävät resurssit vaikutukselliseen valvontaan. KKV voi puuttua epäkohtiin jo varhaisessa vaiheessa menettelyä. Tehokas valvonta on omiaan vähentämään hankinta-asioiden jutturuuhkaa markkinaoikeudessa, tervehdyttämään markkinoita, lisäämään kilpailua ja luonnollisesti myös tehostamaan yhteisten verovarojemme käyttöä. Panostukset valvontaan ja sen resursseihin maksavat itsensä nopeasti takaisin.